

Til:	Utvalg for velferd og folkehelse Formannskapet Bystyret
Kopi til:	
Fra:	Kommunedirektør

Vår ref.
23/34236-5

Dato
26.01.2024

Økonomiske konsekvenser av innføring av fritt brukervalg for BPA-ordningen

Sak om kommunens BPA-tilbud har vært fremmet av kommunedirektøren og behandlet i råd for personer med funksjonsnedsettelse (2/23). Ved behandling i utvalg for velferd og folkehelse (32/23) og i formannskapet (108/23) ble saken besluttet utsatt. Kommunedirektøren ble bedt om å belyse nærmere de økonomiske konsekvensene av å innføre fritt brukervalg for BPA-ordningen. Med dette tilleggsnotatet vil saken gå tilbake til behandling i utvalget, formannskapet og bystyret.

I veileder for kjøp av helse- og sosialtjenester vises det til at for tjenester hvor det innføres fritt brukervalg, for eksempel hjemmehjelp, brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og hjemmesykepleie kan tjenesten organiseres som en tjenestekonsesjon. Oppdragsgiver inngår da avtaler med flere leverandører som kan tilby assistanse og pleie til pasienter og brukere, og det er opp til brukerne å velge leverandør. Tjenestekonsesjon gjelder når det er opp til brukerne å velge hvilken av leverandørene de vil ha som assistent eller pleier (fritt brukervalg), og leverandøren ikke er garantert noe minstevolum fra oppdragsgiver. Det betyr at leverandørene fullt ut har etterspørselsrisikoen for tjenesten.

For å få tjenestekonsesjon skal visse kvalitetskrav innfris. Eksempelvis har Trondheim kommune valgt å ikke gjennomføre priskonkurransen blant leverandørene. Den økonomiske refusjonen fra kommunen baseres på kalkyler over rimelige og nødvendige kostnader som leverandøren har. Alle tilbys lik refusjon, uavhengig av fortjenestemargin og kostnadsnivå hos den enkelte leverandør. Fredrikstad kommune har også i sin avtale lik pris til alle tilbydere. Moss har imidlertid i sin kravspesifikasjon valgt at tildelingen skal skje på bakgrunn av hvilke tilbud som har det beste forholdet mellom pris (60%) og kvalitet (40%).

I 10 av de 11 BPA-tiltakene som Sarpsborg kommune har per i dag er kommunen arbeidsgiver, mens for ett tiltak er det ekstern leverandør av tjenesten. En ordning med fritt brukervalg for BPA vil kunne påføre kommunen merkostnader, som beskrevet i saksframlegget. Disse merkostnadene er konkretisert nedenfor.

Under følger oversikt over kostnader når BPA er i kommunal regi og kostnader ved tjenesten når den er levert av ekstern tilbyder. Administrasjonstillegget er medregnet for begge alternativene. Beregning av kostnad for en BPA-time i kommunal regi er basert på en gjennomsnittsberegning for alle ansatte som jobbet som brukerstyrt personlig assistenter i Sarpsborg kommune i 2023.

Sarpsborg kommunes kostnad per BPA-time i kommunal regi, regnskapstall for 2023

Kommunal BPA i 2023	Kostnad
Timepris kommunal BPA inkl administrasjonstillegg	459
Gjennomsnittslønn på tjeneste BPA (HRM 2023)	437 371
Lønn 11 mndr	400 923
Feriepenger	48 111
<i>Sum årslønn</i>	<i>449 034</i>
Helligdager/helgetillegg/natt/kveld, ferie, velferdspermisjon	161 652
Korttidssykefravær	15 267
<i>Sum årslønn inkl. tillegg</i>	<i>625 953</i>
Pensjonspremie	84 504
Arbeidsgiveravgift	100 174
SUM lønnskostnad	810 631
Antall arbeidstimer i ett årsverk i turnus	1846
Timepris inkl. sosiale utgifter	439
+ Administrasjonstillegg	20

Kostnad per BPA-time eksterne leverandører 2023, sammenligning mellom ulike kommuner.

Kilde: Virke, Trondheim og Kristiansand kommune¹

By	Sats timespris
Tønsberg	516
Sarpsborg	514
Bergen	506
Tromsø	506
Bodø	500
Fredrikstad ²	489
Oslo	488
Trondheim	482
Kristiansand	464

¹ Tallgrunnlaget er innhentet av Adresseavisen i forbindelse med at Trondheim kommune i desember 2023 behandlet sak om nye konsesjonsavtaler fra BPA-ordningen med reduserte satser. Den oppdaterte prismodellen legger til rette for like lønns- og pensjonsvilkår for BPA-assistenten som for kommunalt ansatte. Modellen kompenserer leverandørene for reelle kostnader til AFP-premie og pensjonsutgifter.

² Kostnaden til Fredrikstad kommune var oppgitt feil i artikkelen. Den var satt til 498 kr timen. Riktig sats er 489 kr.

Slik ordningen driftes i kommunal regi i dag, og basert på timespris fra det ene tiltaket der kommunen i dag benytter ekstern leverandør, er det en merkostnad på 55 kroner per time for BPA-tiltak levert av ekstern leverandør. Timesprisen på tiltaket kommunen har i dag fra privat leverandør ligger noe over timesprisen som andre kommuner viser til. Ved inngåelse av en konsesjonsavtale med flere BPA-tilbydere vil kommunen kunne ha mulighet til å oppnå noe lavere timespris. I beregningen av potensielle merkostnader ved innføring av fritt brukervalg benyttes derfor timesprisen som Fredrikstad kommune har i sin konsesjonsavtale for BPA-ordningen. Differansen i timesprisen på tiltak i kommunal regi, og ekstern leverandør vil da være 30 kr per time.

Ved utgangen av 2023 har Sarpsborg kommune innvilget 23.400 årstimer med BPA. 19.700 av disse timene er i kommunal regi. Hvis samtlige av disse tiltakene ikke lengre skal driftes i kommunal regi vil det kunne medføre en merkostnad på omtrent 0,6 millioner kroner i året, gitt samme timespris som Fredrikstad kommune har i sin avtale.

Det må også avsettes ressurser til å administrere ordningen med fritt brukervalg. I en periode vil det medføre merarbeid med utarbeidelse av anbudsdokumentasjon, kravspesifikasjon og med kontraktsforhandlinger. Videre må det settes av ressurser til veiledning av brukere, tilsyn/kontroll og oppfølging av kontraktene inkludert fakturakontroll og betaling. Erfaringer fra Moss kommune som har innført fritt brukervalg for BPA er at det er behov for en 50 % stilling til å administrere og følge opp ordningen. Sarpsborg kommune har et mindre omfang på BPA-tiltak. Kommunedirektøren estimerer behovet for Sarpsborg kommune til en 30 % stilling, som utgjør en kostnad på om lag 250 000 kroner i året.

Basert på dagens omfang av BPA-tiltak vil innføring av fritt brukervalg kunne medføre en merkostnad på opptil 0,85 millioner kroner i året. Administrasjonskostnad på 250 000 kroner vil ligge fast, mens øvrig beløp vil avhenge av hvor mange brukere som velger en annen løsning enn et kommunalt tilbud. Innføring av fritt brukervalg, og at brukere velger en privat leverandør vil imidlertid kunne medføre noe reduserte lønnskostnader for kommunen ved avslutning av BPA-tiltak. Ved å inngå tjenestekonsesjonskontrakt med private leverandører, blir all risiko lagt på leverandøren. Det er leverandøren som er avhengig av brukervalg for å få oppdrag, og det er leverandør som har ansvar for ansatte i det tiltak avsluttes.

Anskaffelsesprosessen og arbeidet med å inngå konsesjonsavtaler vil kunne ta fra 3 til 6 måneder fra vedtak foreligger.